

No. 39273

**Estonia
and
Armenia**

Agreement on trade and economic relations between the Government of the Republic of Estonia and the Government of the Republic of Armenia. Tallinn, 27 June 2002

Entry into force: *21 November 2002 by notification, in accordance with article 15*

Authentic texts: *Armenian, English and Estonian*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Estonia, 9 April 2003*

**Estonie
et
Arménie**

Accord relatif au commerce et aux relations économiques entre le Gouvernement de la République d'Estonie et le Gouvernement de la République d'Arménie. Tallinn, 27 juin 2002

Entrée en vigueur : *21 novembre 2002 par notification, conformément à l'article 15*

Textes authentiques : *arménien, anglais et estonien*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Estonie, 9 avril 2003*

[ARMENIAN TEXT — TEXTE ARMÉNIEN]

ՀԱՄԱՉԱՅՆԱԳԻՐ

**Էստոնիայի Հանրապետության կառավարության և Հայաստանի
Հանրապետության կառավարության միջև առևտրատնտեսական
հարաբերությունների մասին**

Էստոնիայի Հանրապետության կառավարությունը և Հայաստանի
Հանրապետության կառավարությունը, այսուհետ՝ Կողմեր,
ցանկանալով օժանդակել երկու երկրների միջև երկարատև
առևտրատնտեսական հարաբերությունների զարգացմանը՝
իրավահավասարության և փոխշահավետության հիման վրա,
ելնելով Հայաստանի և Էստոնիայի իրավաբանական և ֆիզիկական
անձանց առևտրատնտեսական համագործակցության զարգացման
համար շահավետ պայմաններ ստեղծելու անհրաժեշտությունից,
մտադրություն ունենալով զարգացնել իրենց առևտրային
հարաբերությունները Առևտրի և տարիֆների մասին Գլխավոր
համաձայնագրի (այսուհետ՝ GATT-94), փոփոխված Ուրուգվայի
առևտրային բանակցություններով՝ Առևտրի և ծառայությունների
Գլխավոր համաձայնագրի և Առևտրի համաշխարհային
կազմակերպության (WTO) կողմից հաստատված Համաձայնագրի
հիմնական սկզբունքներին համաձայն,
համաձայնեցին ներքոհիշյալի մասին.

Հոդված 1

Կողմերը պայմանավորվում են իրականացնել
առևտրատնտեսական համագործակցություն սույն Համաձայնագրին,
իրենց երկրների օրենսդրությանը և միջազգային իրավունքի նորմերին
համապատասխան:

Հոդված 2

Երկու երկրների առևտրատնտեսական հարաբերությունների
զարգացման փոխշահավետ պայմաններ երաշխավորելու նպատակով
Կողմերը միմյանց կտրամադրեն առավել բարենպաստ ազգի ռեժիմ իրենց
պետությունների տարածքներում արտադրվող ապրանքների և
ծառայությունների համար, որը մասնավորապես վերաբերում է.

- ցանկացած մաքսատուրքի և հարկի՝ սահմանված կամ կապված
ներմուծման և արտահանման հետ, ներառյալ այդպիսի տուրքերի և
հարկերի հետ կապված զանձման և սահմանափակումների համակարգը,
- վճարումների և այդ վճարումների փոխանցման հետ կապված
համակարգին,
- ապրանքների և ծառայությունների արտահանման և ներմուծման
հետ կապված կանոններին և ձևակառուցումներին, ներառյալ մաքսային
ձևակերպումը, տարանցումը, պահպանումը և բեռնափոխադրումը,

- տուրքերին և այլ ներպետական հարկերին, որոնք ուղղակի և անուղղակի կերպով կիրառվում են ներմուծվող ապրանքների և ծառայությունների նկատմամբ,

- ներպետական վաճառքին, վաճառքի պատվերներին, գնումներին, առաքմանը, ներմուծվող ապրանքների և ծառայությունների տեղավորումը և իրագործումը ներքին շուկայում կարգավորող օրենքներին, դրույթներին և պահանջներին:

Հոդված 3

Սույն Համաձայնագրի 2-րդ հոդվածի դրույթները չեն ներառում՝

- Կողմերի հաստատած՝ սահմանակից երկրների սահմանամերձ առևտրի խրախուսման համար արտոնությունները,

- GATT/WTO-ի կամ այլ միջազգային համաձայնագրերի, ինչպես նաև Կողմերի պետությունների ազգային օրենսդրության համաձայն զարգացող երկրներին տրված արտոնությունները,

- մաքսային միություններում և/կամ առևտրի ազատ գոտիներում և/կամ տնտեսական տարածաշրջանային կազմակերպություններում Կողմերից յուրաքանչյուրի արդյունավետ կամ հնարավոր մասնակցությունից առաջացած արտոնությունները՝ համաձայն GATT/WTO-ի դրույթների և սկզբունքների:

Հոդված 4

Կողմերից այն երկիրն է հանդիսանում ծագման երկիր, որտեղ արտադրանքը արտադրվում է կամ ենթարկվում է բավականաչափ մշակման՝ համաձայն այդ երկրի օրենսդրության և միջազգային համաձայնագրերի:

Կողմերը իրավունք են վերապահում պահանջել ծագման մասին հավաստագիր ցանկացած ներմուծվող ապրանքի համար:

Հոդված 5

Ապրանքների և ծառայությունների արտահանումն և ներմուծումը կիրադրվի համաձայն յուրաքանչյուր Կողմի օրենսդրության, ինչպես նաև Հայաստանի և Էստոնիայի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց միջև կնքված համաձայնագրերի և կոնտրակտների հիման վրա՝ միջազգային պրակտիկայում ճանաչված գործարար պայմաններին համապատասխան:

Սույն Համաձայնագրի շրջանակներում կնքված արտաքին առևտրային գործարքներից առաջացած յուրաքանչյուր վճարում կիրադրվի ազատ փոխարկելի տարադրամով կամ կոնտրակտներում ամրագրված այլ տարադրամով՝ յուրաքանչյուր Կողմի օրենսդրության համապատասխան:

Հոդված 6

Կողմերը կառաջարկեն իրենց երկրների իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց՝ առևտրային գործարքներից և տնտեսական համագործակցությունից ծագած վեճերը լուծել բանակցությունների միջոցով:

Կողմերը, համաձայն իրենց երկրների օրենսդրության, կխրախուսեն Միավորված ազգերի միջազգային առևտրային իրավունքի հանձնաժողովի (UNCITRAL) կողմից մշակված՝ միջնորդ դատարանի կանոնների կարգավորման միջոցների կիրառումը:

Հոդված 7

Յուրաքանչյուր Կողմ մյուս Կողմի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց կտրամադրի ազգային ռեժիմ՝ իրենց անձնական և գույքային իրավունքները իրավասու դատարանների և վարչական մարմինների միջոցով պաշտպանելու նպատակով:

Հոդված 8

Համաձայն GATT-ի 1994թ. Համաձայնագրի դրույթների՝ սույն Համաձայնագիրը չի ազդում Կողմերի՝ այլ միջազգային պայմանագրերով ստանձնած իրավունքների և պարտականությունների վրա՝ կարգավորման միջոցներ հաստատելու արտաքին տնտեսական կապերի ոլորտում ընդունված միջազգային պրակտիկայում, եթե տվյալ միջոցները վերաբերում են՝

- հասարակական բարոյականության կամ անվտանգության պաշտպանությանը,
- քնակչության առողջության և կյանքի պահպանմանը,
- բույսերի և կենդանիների պահպանմանը,
- շրջակա միջավայրի պահպանմանը,
- սպառվող բնական ռեսուրսների պահպանմանը,
- գեղարվեստական, պատմական և հնագիտական արժեքներ հանդիսացող ազգային հարստությունների պահպանմանը,
- մտավոր, արդյունաբերական և առևտրային սեփականության պահպանմանը,
- թանկարժեք մետաղների, ներառյալ ոսկին և/կամ արծաթը, ինչպես նաև թանկարժեք քարերի ներմուծմանը և/կամ արտահանմանը:

Այնուամենայնիվ, նշված սահմանափակումները և արգելքները չեն հանդիսանում որպես դատարանային խտրականություն կամ Կողմերի միջև առևտրի սահմանափակում:

Հոդված 9

Կողմերը կքննարկեն յուրաքանչյուր Կողմի պահանջը այն դեպքում, եթե մյուս Կողմի տարածքում արտադրվող ապրանքների ներմուծումը

վնաս է պատճառում կամ սպառնում է վնաս պատճառել տեղական արտադրողների՝ նման կամ որակական չափանիշներով նման ապրանքներին:

Վերոհիշյալ պարբերությունում նշված քննարկումները կազմակերպվում են փոխադարձաբար բավարար լուծումների գտնելու նպատակով, որոնք կավարտվեն Կողմերից մեկի կողմից գրավոր պահանջ ներկայացվելուց ոչ ուշ, քան 45 օրվա ընթացքում, եթե Կողմերը այլ կերպ չեն համաձայնել:

Եթե նշված քննարկումների արդյունքում ընդունելի ժամանակահատվածի սահմաններում Կողմերը անկարող լինեն համաձայնության գալ վնասների կանխման կամ հատուցման միջոցների վերաբերյալ, ներմուծող Կողմը ազատ կլինի համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել ներմուծվող ապրանքի նկատմամբ՝ այն չափով և այնքան ժամանակ, որքան անհրաժեշտ է վնասը կանխելու համար:

Արտակարգ հանգամանքների առկայության դեպքում, երբ այդպիսի վնասները կանխելու կամ հատուցելու համար անհրաժեշտ են շտապ գործողություններ, ներմուծող Կողմը կարող է ձեռնարկել պատշաճ միջոցառումներ առանց նախնական խորհրդակցության՝ այդպիսի միջոցառումները ձեռնարկելուց հետո անմիջապես խորհրդակցություն առաջարկելու պայմանով:

Սույն հոդվածի համաձայն միջոցառումների ընտրության ժամանակ Կողմերը պետք է առաջնություն տան սույն Համաձայնագրի գործողությանը նվազագույն վնաս պատճառող միջոցառումներին, համաձայն GATT-94-ի 29-րդ հոդվածի, «Ապահովության մասին» (SAFEGUARD) Համաձայնագրի դրույթների կամ ազգային օրենսդրության համապատասխան:

Հոդված 10

Եթե Կողմերից որևէ մեկը սահմանում է, որ առևտրում Կողմերի միջև տեղի է ունեցել դեմպինգ, որի բնորոշումը տրված է GATT-94-ի 6-րդ հոդվածում, այդ դեպքում այդ Կողմը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցներ այդպիսի գործընթացը կանխելու նպատակով՝ GATT-94-ի նույն հոդվածի դրույթներին համաձայն:

Հոդված 11

Կողմերը համաձայնում են, որ սույն Համաձայնագրի դրույթների իրականացման հիմնական պայմանը ապրանքների ազատ տարանցումն է:

Այս կապակցությամբ յուրաքանչյուր Կողմ պետք է միջոցներ ձեռնարկի իր մաքսային տարածքով մյուս Կողմի մաքսային տարածքում արտադրվող կամ մյուս Կողմի մաքսային տարածքի համար նախատեսված ապրանքների ամսահամանափակ տարանցման համար՝ համաձայն GATT-94-ի սկզբունքների և դրույթների և Կողմերի օրենսդրության:

Հողված 12

Սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման հետ կապված ցանկացած վեճ Կողմերը կկարգավորեն բանակցությունների և քննարկումների միջոցով:

Հողված 13

Սույն Համաձայնագրի իրագործումն ապահովելու նպատակով Կողմերը համաձայնում են ստեղծել Համատեղ հանձնաժողով՝ բաղկացած իրենց լիազոր ներկայացուցիչներից:

Կողմերի համաձայնեցրած ժամկետներում Հանձնաժողովը հաջորդաբար միստեր կգումարի Տալինում և Երևանում՝ համապատասխան Կողմի Հանձնաժողովի նախագահի նախագահությամբ:

Հանձնաժողովը կսահմանի իր կանոնակարգը:

Հանձնաժողովի սկզբունքային խնդիրներն են՝

- ուսումնասիրել երկու երկրների առևտրատնտեսական հարաբերությունների զարգացման գործընթացը և հետևել դրան,

- հետևել սույն Համաձայնագրի իրագործման աշխատանքներին և մշակել համապատասխան հանձնարարականներ,

- Կողմերին ներկայացնել առաջարկություններ երկու երկրների միջև առևտրատնտեսական համագործակցության համար բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու նպատակով:

Հողված 14

Սույն Համաձայնագիրը կարող է փոփոխվել Կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ: Փոփոխությունները կկազմեն սույն Համաձայնագրի անբաժանելի մասը: Այդպիսի փոփոխությունները կփոխանցվեն դիվանագիտական ուղիներով:

Հողված 15

Սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ կմտնի վերջին ծանուցագիրը ստանալու պահից, որով կհաստատվի, որ յուրաքանչյուր Կողմ ավարտել է սույն Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ բոլոր ներպետական ընթացակարգերը:

Սույն Համաձայնագիրը կմնա ուժի մեջ անորոշ ժամանակով: Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է դադարեցնել սույն Համաձայնագրի գործողությունը՝ գրավոր ծանուցագիր ուղարկելով:

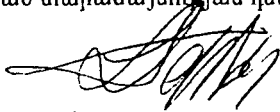
Սույն Համաձայնագրի գործողությունը կդադարեցվի այդպիսի գրավոր ծանուցագիրը մյուս Կողմի ստանալուց վեց ամիս հետո: Երկու Կողմերն էլ համաձայնում են, որ երբ Կողմերից որևէ մեկը դառնա Եվրամիության անդամ, ապա նա դուրս կգա Համաձայնագրից

Եվրամիության անդամ դառնալուց մեկ օր առաջ: Մյուս կողմը չի ճանաչում առևտրի պայմաններում փոփոխության համար Եվրոպական միության տարածված փոխհատուցումների համար բոլոր հնարավոր պահանջները:

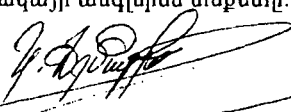
Եթե սույն Համաձայնագիրը ավարտվի, ապա նրա դրույթները կշարունակեն գործել սույն Համաձայնագրի շրջանակներում որոշված բոլոր գործառույթների նկատմամբ, բացառությամբ սույն Համաձայնագրի ավարտից առաջ կատարված գործառույթների:

Կատարված է Տալլին քաղաքում 2002 թվականի հունիսի 27 -ին, երկու բնօրինակով, էստոներեն, հայերեն և անգլերեն, բոլոր տեքստերն էլ հավասարազոր են:

Սույն Համաձայնագրի դրույթների մեկնաբանման ժամանակ ցանկացած տարաձայնության դեպքում կգերակայի անգլերեն տեքստը:

Էստոնիայի Հանրապետության
կառավարության կողմից՝

Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության կողմից՝

[ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT ON TRADE AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN THE
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ESTONIA AND THE GOVERN-
MENT OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

The Government of the Republic of Estonia and the Government of the Republic of Armenia, hereinafter referred to as "the Parties",

Wishing to contribute to the development of trade and further strengthen economic relations between the two countries on the basis of equality and mutual benefit,

Witnessing the importance of measures directed at the creation of a solid basis for the development of cooperation in trade and economy between Estonian and Armenian legal and natural persons,

Intending to develop their trade relations in accordance with the basic principles of the General Agreement on Tariffs and Trade, hereinafter referred to as "GATT-94", as amended by the Uruguay Round trade negotiations, General Agreement on Trade in Services and the Agreement establishing the World Trade Organization, hereinafter referred to as "WTO";

Have agreed as follows:

Article 1

The Parties agree to implement the trade and economic cooperation of the two countries in accordance with this Agreement, as well as their countries laws and international regulations.

Article 2

With the objective to secure mutually beneficial conditions for the development of trade and economic relations between the two countries, the Parties shall grant each other the most-favoured-nation treatment in mutual trade of goods and services originating from the territory of their states, concerning:

- customs duties and charges of any kind imposed on or in connection with exportation or importation, including the methods of levying and determining such duties and charges;
- methods relating to payments and the transfer of such payments;
- rules and formalities in connection with import and export of goods and services, including those relating to customs clearance, transit, storage and transshipment;
- taxes and other internal charges of any kind applicable directly or indirectly in respect of imported goods and services;
- laws, regulations and requirements affecting their internal sale, offering for sale, purchase, transportation, distribution and use of imported goods and services in the domestic market.

Article 3

The provisions of Article 2 of this Agreement shall not apply to:

- advantages, accorded by the Parties to adjacent countries in order to facilitate frontier traffic;
- advantages, granted to developing countries in accordance with the GATT/WTO or other international agreements as well as national legislation of the states of the Parties;
- advantages resulting from the effective or possible participation of either Party in a customs union and/or free trade area and/or regional economic organization in accordance with the provisions and principles of the GATT/WTO.

Article 4

The country of origin shall be considered a country in which the product has been produced or has undergone sufficient processing in accordance with the laws and regulations of this country and in accordance with international agreements.

The Parties reserve the right to request certificates of origin when importing any goods.

Article 5

Export and import of goods and services shall be carried out in accordance with the legislation of the respective Party on the basis of agreements and contracts concluded between Estonian and Armenian legal and natural persons on business conditions recognised in international practice.

Any payments deriving from foreign trade transactions concluded within the framework of this Agreement shall be carried out in freely convertible currency or in other currency defined in the particular contracts, in accordance with the legislation of the respective Party.

Article 6

The Parties shall recommend to legal and natural persons of their respective countries to settle disputes arising from, or/and related to commercial transactions and commercial co-operation through negotiations.

The Parties, in accordance with the legislation of their countries, shall encourage recourse to the arbitration rules elaborated by the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

Article 7

Each Party shall grant to the legal and natural persons of the other Party national treatment in respect of access to its competent organs to defend their individual and property rights.

Article 8

In accordance with the provisions of the GATT-94, the Agreement shall not preclude the right of either Party or its obligation foreseen by other international agreements to adopt the regulatory measures, customary in international practice in the field of foreign economic relations, if the measures are related to:

- the protection of public morals or public security;
- the protection of health and life of people;
- the protection of animals and plants;
- the environmental protection;
- the conservation of exhaustible natural resources;
- the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;
- the protection of intellectual, industrial and commercial property;
- the importation and/or exportation of precious metals including gold and/or silver as well as precious stones.

Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or concealed limitation of trade between the Parties.

Article 9

The Parties shall consult promptly at the request of either Party whenever imports of products originating in the territory of the other Party causes or threatens to cause injury to domestic producers of like or directly competitive products.

The consultations requested pursuant to above paragraph shall be held with a view to seeking mutually satisfactory solutions, they shall be completed not later than 45 days from the date of written request by the Party concerned, unless the Parties agree otherwise.

If as result of the said consultations the Parties are unable to reach agreement on the means of preventing or remedying injury, the importing Party shall be free to take appropriate measures relative to the import of the products concerned to the extent and for such time as is necessary to prevent occurrence of injury.

In critical circumstances, where emergency action is necessary to prevent or remedy such injury the importing Party may take appropriate measures without prior consultation on the condition that the consultation be offered immediately after taking such measures.

In the selection of measures under this Article the Parties shall endeavor to give priority to those measures which cause the least disturbances to the functioning of this Agreement and shall be ruled by the Article XIX of the GATT-94, Agreement on Safeguards, or respective national legislation.

Article 10

If either Party determines that dumping, definition of which is given in Article VI of the GATT-94, has occurred in trade between the Parties, then this Party can take necessary

measures opposing such a practice, in accordance with the rules of the same Article of GATT-94.

Article 11

The Parties agree that the principle of freedom of transit is an essential condition of attaining the objectives of this Agreement.

In this connection each Party shall provide for freedom of transit through its territory of goods originating in the customs territory or destined for the customs territory of the other Party in accordance with the legislation of the Parties and the principles and provisions of the GATT-94.

Article 12

Any dispute between the Parties relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled through consultations and negotiations.

Article 13

The Parties agree to establish a Joint Committee composed of the representatives of both Parties with the objective of facilitating the implementation of this Agreement.

The Committee shall meet alternately in Tallinn and Yerevan under the chairmanship of the respective Party at the time agreed upon by the Parties.

The Committee shall determine its own procedure.

The principle tasks of the Committee shall be:

- to follow and to analyse the development of the trade and economic relations between the two countries;
- to review implementation of this Agreement and to work out respective recommendations;
- to make suggestions to the Parties for improving the conditions of trade and economic co-operation between the two countries.

Article 14

This Agreement may be amended by mutual consent of the Parties. The Amendments shall constitute an integral part of this Agreement. Such Amendments will be formalised through diplomatic channels.

Article 15

This Agreement shall enter into force from the date of latter notification, confirming that each Party has fulfilled all internal legal requirements for its entry into force.

This Agreement shall remain in force indefinitely. Either Party may terminate it by means of a written notification. The termination shall become effective six months after the date of the receipt of such notification by the other Party. Both Parties agree that, in the event of a Party to this Agreement becoming a member of the European Union, that Party will withdraw from this Agreement at the latest one day before membership takes effect. The other Party renounces all possible claims for compensations vis-a-vis the enlarged European Union for the change in the conditions of trade.

Done at Tallinn "27" June 2002 in two original copies, each in the Estonian, Armenian and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation of the provisions of this Agreement the English text shall prevail.

For the Government of Estonia:

LIINA TÕNISSON

For the Government of the Republic of Armenia:

KAREN CHESHMARITYAN

[ESTONIAN TEXT — TEXTE ESTONIEN]

**Eesti Vabariigi valitsuse
ja
Armeenia Vabariigi valitsuse
vaheliue
kaubandus- ja majandussuhete kokkulepe**

Eesti Vabariigi valitsus ja Armeenia Vabariigi valitsus, edaspidi "pooled",

soovides kaasa aidata kaubanduse arengule ning võrdõiguslikkuse ja vastastikuse kasu alusel veelgi tugevdada kahe riigi majandussuhteid;

tunnistades nende meetmete tähtsust, mis aitavad luua kindla aluse Eesti ja Armeenia juriidiliste ja füüsiliste isikute kaubandus- ja majanduskoostöö arengule;

kavatsedes kujundada oma kaubandussuhteid Uruguay voores kaubanduslääbirääkimistel muudetud üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe, edaspidi "GATT-94", teenustekaubanduse üldlepingu ja Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu, edaspidi "WTO", põhimõtete kohaselt;

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel 1

Pooled lepivad kokku kahe riigi kaubandus- ja majanduskoostöö edendamises kooskõlas käesoleva kokkuleppe, siseniklike õigusaktide ja rahvusvaheliste õigusnormidega.

Artikkel 2

Eesmärgiga luua kahe riigi kaubandus- ja majandussuhete arenguks vastastikku kasulikud tingimused, kehtestavad pooled teineteisele oma territooriumidelt pärit kaupade vahetamises ja teenuste osutamises enamsoodustusrežiimi, mida kohaldatakse:

- tollimaksudele ja muudele maksetele, mis on kehtestatud ekspordi ja impordi suhtes või seoses ekspordi ja impordiga, kaasa arvatud nende maksude ja maksete sissenõudmise ja määramise meetoditele
- maksetele ning nende ülekandmisega seotud meetoditele
- kaupade ja teenuste ekspordi ja impordiga seotud eeskirjadele ja formaalsustele, sealhulgas nendele, mis käsitlevad tollivormistamist, transiiti, ladustamist ja ümberlaadimist
- maksudele ja muudele maksetele, mida otse või kaudselt kohaldatakse imporditud kaupadele ja teenustele
- õigusaktidele ja nõuetele, millega reguleeritakse imporditud kaupade ja teenuste müüki, müügiks pakkumist, ostmist, vedu, turustamist ja kasutamist siseturul.

Artikkel 3

Artiklit 2 ei kohaldata:

- soodustustele, mida pooled annavad naaberriikidele piirikaubanduse hõlbustamiseks
- soodustustele, mida võimaldatakse arengumaadele GATTi, WTO või muude rahvusvaheliste lepingute ning poolte siseriiklike õigusaktide kohaselt
- soodustustele, mis tulenevad poolte osalemisest või võimalikust osalemisest GATTi ja WTO sätetele ja põhimõtetele vastavas tolliliidus, vabakaubanduspiirkonnas või regionaalses majandusorganisatsioonis.

Artikkel 4

Päritoluriik on riik, kus kaup on toodetud või kus seda on selle riigi õigusaktide ning rahvusvaheliste lepingute kohaselt piisavalt töödeldud.

Pooled jätvavad endale mis tahes kaupade importimisel õiguse nõuda päritolutõendeid.

Artikkel 5

Kaup ja teenuseid eksporditakse ja imporditakse asjaomase poole õigusaktide kohaselt Eesti ja Armeenia juriidiliste isikute ning füüsiliste isikute vahel sõlmitud kokkulepete ja lepingute alusel ning rahvusvaheliselt tunnustatud tingimustel.

Selle kokkuleppe alusel sõlmitud väliskaubandustehingutest tulenevad maksed tehakse vabalt konverteeritavas valuutas või eraldi lepingutega kindlaks määratud muus valuutas kooskõlas asjaomase poole õigusaktidega.

Artikkel 6

Pooled soovivad oma juriidilistel ja füüsilistel isikutel lahendada äritehingutest ja kaubanduskoostööst tulenevad või nendega seotud vaidlused läbirääkimiste teel.

Pooled soovivad kooskõlas oma õigusaktidega kasutada ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) väljatöötatud vahekohtureegleid.

Artikkel 7

Pool tagab teise poole juriidilistele ja füüsilistele isikutele nende isiklike ja varaliste õiguste kaitsmisel oma riigi juriidiliste ja füüsiliste isikutega võrdse õiguse pöörduda pädevate ametkondade poole.

Artikkel 8

GATT-94 kohaselt ei välista kokkulepe kummagi poole õigust või teiste rahvusvaheliste kokkulepetega ettenähtud kohustust rakendada välismajandussuhete rahvusvahelises praktikas tavaks saanud õiguslikke abinõusid, mis on seotud:

- avaliku moraali ja avaliku julgeoleku kaitsega

- inimeste tervise ja elu kaitsega
- loomade ja taimede kaitsega
- keskkonnakaitsega
- taastumatute loodusvarade säästmisega
- kunsti-, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslike rikkuste kaitsega
- intellektuaalse, tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega
- kulla, hõbedaja teiste väärismetallide ning vääriskivide impordi ja ekspordiga.

Keelud või piirangud ei tohi kujutada endast meelevaldset diskrimineerimist või pooltevahelise kaubanduse varjatud piiramist.

Artikkel 9

Pooled konsulteerivad teineteisega ühe poole taotlusel viivitamata, kui teise poole territooriumilt pärit kaubad põhjustavad või võivad põhjustada kahju samasuguste või otseselt konkureerivate kaupade omamaistele tootjatele.

Elmise lõigu kohaselt taotletud konsultatsioonide eesmärk on leida mõlemat poolt rahuldavad lahendused. Konsultatsioonid tuleb lõpule viia 45 päeva jooksul asjaomase poole kirjalikust taotlusest, kui pooled ei lepi kokku teisiti.

Kui konsultatsioonide tulemusena ei suuda pooled kokku leppida kahju takistamise või heastamise meetmetes, on importival poolel õigus võtta nende kaupade impordiga seotud asjakohaseid meetmeid sellises ulatuses ja selliseks ajaks, mis on vajalik kahju tekkimise takistamiseks.

Kriitilistel asjaoludel, kui on vaja rakendada erakorralisi abinõusid sellise kahju takistamiseks või heastamiseks, võib importiv pool võtta asjakohaseid meetmeid eelneva konsultatsioonita, tingimusel et konsultatsioone alustatakse kohe pärast meetmete võtmist.

Selle artikli alusel võetavate meetmete valikul eelistavad pooled meetmeid, mis häirivad kõige vähem kokkuleppe toimimist, ja juhivad GATT-94 kokkuleppe XIX artiklist, kaitsemeetmete lepingust või asjaomastest siseriiklikest õigusaktidest.

Artikkel 10

Kui pool leiab, et kahe riigi vahelises kaubanduses kasutatakse GATT-94 kokkuleppe VI artiklis määratletud dumpingut, võib ta võtta meetmeid kooskõlas GATT-94 sama artikli juhistega.

Artikkel 11

Pooled lepivad kokku, et transiidivabaduse põhimõtte järgimine on oluline eeldus kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks.

Kumbki pool tagab transiidivabaduse, lubades vedada teise poole tolliterritooriumilt pärit või teise poole tolliterritooriumile määratud kaupu läbi oma territooriumi kooskõlas GATT-94 kokkuleppe ja selle põhimõtetega.

Artikkel 12

Kokkuleppe tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidluse lahendavad pooled konsultatsioonide ja läbirääkimiste teel.

Artikkel 13

Pooled lepivad kokku, et kokkuleppe rakendamise hõlbustamiseks luuakse mõlema poole esindajatest koosnev ühiskomitee.

Komitee istungid toimuvad poolte kokkulepitud ajal vaheldumisi Tallinnas ja Jerevanis asjaomase poole eesistumisel.

Komitee määrab ise kindlaks oma menethuse korra.

Komitee põhiülesanded on:

- jälgida ja analüüsida kahe riigi kaubandus- ja majandussuhete arengut
- vaadata läbi kokkuleppe rakendamine ja töötada välja asjakohased soovitused
- teha pooltele ettepanekuid kahe riigi kaubandus- ja majanduskoostöö tõhustamiseks.

Artikkel 14

Kokkulepet võib muuta poolte nõusolekul. Muudatused on käesoleva kokkuleppe lahutamatu osa. Muudatused tehakse diplomaatiliste kanalite kaudu.

Artikkel 15

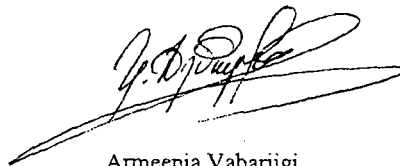
Kokkulepe jõustub päeval, mil saadetakse viimane teade selle kohta, et kokkuleppe jõustumiseks vajalikud poolte siseriiklikud tingimused on täidetud.

Kokkulepe on sõlmitud määramata ajaks. Kumbki pool võib kirjaliku teatega kokkuleppe lõpetada. Kokkulepe lõpeb kuue kuu möödumisel päevast, mil teine pool sai kätte lõpetamisteate. Pooled lepivad kokku, et juhul, kui üks käesoleva kokkuleppe pooltest saab Euroopa Liidu liikmeks, lõpeb kokkulepe selle poole suhtes hiljemalt päev enne liikmekssaamist. Teine pool loobub kõikvõimalikest kaubandustingimuste muutumisest tingitud hüvitisenõuete esitamisest laienenud Euroopa Liidu vastu.

Koostatud Tallinnas ...*27*... juunil 2002. a kahes eksemplaris eesti, armeenia ja inglise keeles; kõik tekstid on võrdselt autentsed. Kokkuleppe tõlgendamiserinevuste korral võetakse aluseks ingliskeelne tekst.

Eesti Vabariigi
valitsuse nimel

Armeenia Vabariigi
valitsuse nimel

[TRANSLATION - TRADUCTION]

ACCORD RELATIF AU COMMERCE ET AUX RELATIONS
ÉCONOMIQUES ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
D'ESTONIE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE
D'ARMÉNIE

Le Gouvernement de la République d'Estonie et le Gouvernement de la République d'Arménie (ci-après dénommés les Parties),

Souhaitant contribuer au développement du commerce et de renforcer davantage les relations économiques entre les deux pays sur la base de l'égalité et du bénéfice mutuel,

Reconnaissant l'importance des mesures visant à créer une base solide pour le développement de la coopération dans le domaine du commerce et de l'économie entre les personnes juridiques et physiques de l'Estonie et de l'Arménie,

Décidés à développer leurs relations commerciales conformément aux principes de base de l'Accord général sur les tarifs douaniers et le Commerce (GATT 1994) tels qu'amendés par les négociations d'Uruguay, de l'Accord général sur le commerce des services et de l'Accord créant l'Organisation Mondiale du Commerce (OMC)

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

Les Parties conviennent de mettre en œuvre le commerce et la coopération économique des deux pays conformément au présent accord ainsi qu'à leur législation interne et les règlements internationaux.

Article 2

1. Dans le but d'assurer des conditions qui seront mutuellement bénéfiques pour le développement des relations économiques et commerciales entre les deux pays, les Parties s'engagent à accorder à l'une et à l'autre, la clause de la nation la plus favorisée dans le commerce mutuel des marchandises et des services provenant du territoire de leurs Etats concernant:

- Les droits de douane et diverses taxes appliquées aux produits d'importation ou d'exportation, y compris les procédures de perception de ces droits ou taxe ;

- Les méthodes de paiement et le transfert de ces paiements relatifs au commerce de marchandises.

- Les dispositions et les règles concernant les formalités de douane, le transit, l'emmagasinage, le transbordement et autres services analogues ;

- Les taxes et autres droits internes qui ont une incidence directe ou indirecte sur les produits importés et les services ;

- Les lois, règlements et conditions concernant la vente, l'offre de vente, l'achat, le transport, la distribution et l'utilisation sur le marché domestique des produits importés et des services.

Article 3

Les dispositions de l'article 2 du présent Accord ne s'appliquent pas aux :

- avantages que l'une ou l'autre Partie contractante accorde ou pourrait accorder à des pays limitrophes afin de faciliter le commerce frontalier ;
- avantages à des pays en développement en vertu du GATT/OMC ou d'autres accords internationaux ou de la législation nationale des Etats des parties contractantes;
- aux avantages résultant d'une participation effective ou possible de l'une ou l'autre des parties dans une union douanière, une zone de libre échange ou une organisation économique régionale conformément aux dispositions et aux principes du GATT /WTO.

Article 4

Le pays d'origine est le pays où la marchandise a été produite ou a été longuement manufacturée conformément aux lois et aux règlements de ce pays et des accords internationaux.

Les parties se réservent le droit de demander des certificats d'origine quand des marchandises sont importées.

Article 5

L'exportation et l'importation des marchandises et des services seront effectués conformément à la législation des parties respectives sur la base des accords et des contrats conclus entre personnes physiques et juridiques de l'Estonie et de l'Arménie à des conditions commerciales et industrielles reconnues par la pratique internationale.

Tout paiement provenant de transactions commerciales étrangères conclues dans le cadre du présent accord doit être effectué en monnaie librement convertie ou dans une autre monnaie prévue dans des contrats particuliers conformément à la législation des parties respectives.

Article 6

Les parties devraient recommander aux personnes juridiques et physiques de leurs pays respectifs de régler les différends relatifs aux transactions et à la coopération en matière commerciale par la négociation.

Les parties, conformément à la législation de leur pays devraient encourager le recours aux règles d'arbitrage prévues par la Commission des Nations Unies pour le droit commercial international (UNCITRAL).

Article 7

Chacune des parties doit faciliter l'accès des personnes juridiques et physiques de l'autre partie à ses propres organes nationaux pour défendre leurs droits individuels et de propriété.

Article 8

Conformément aux dispositions du GATT-94, l'Accord ne devrait empêcher les parties de respecter les obligations auxquelles elles ont souscrites dans d'autres accords internationaux et d'adopter des mesures de règlements usuels dans la pratique internationale dans le domaine des relations économiques si ces mesures portent sur:

- la protection de la morale publique ou de la sécurité publique;
- la protection de la santé et de la vie de la population;
- la protection des animaux et des plantes;
- la protection de l'environnement;
- la protection des ressources naturelles limitées ;
- la protection des trésors nationaux de valeur artistique, historique ou archéologique;
- la protection de la propriété intellectuelle, industrielle et commerciale;
- l'importation ou l'exportation de métaux précieux y compris l'or ou l'argent ainsi que des pierres précieuses.

Lesdites interdictions ou restrictions ne doivent pas constituer néanmoins un moyen arbitraire de discrimination ou une limitation déguisée du commerce entre les parties.

Article 9

Les parties doivent se consulter sans délai à la demande de l'une ou l'autre des parties si l'importation de produits provenant du territoire de l'autre partie provoque ou menace de provoquer des dommages aux producteurs nationaux de produits identiques ou directement compétitifs.

Les consultations doivent viser à arriver à des solutions mutuellement satisfaisantes et être conclues au plus tard quarante cinq jours après la demande écrite de la partie concernée à moins que les parties n'en décident autrement.

Si après lesdites consultations, les parties ne sont pas arrivées à un accord sur les moyens de prévenir ou de réparer les dommages, la partie qui importe aura le droit de prendre les mesures appropriées relatives à l'importation du produit dans la mesure et le délai nécessaires pour prévenir le dommage.

Dans des moments critiques et si une action d'urgence est nécessaire pour prévenir ou pour corriger un tel dommage, la partie qui importe peut prendre des mesures appropriées sans consultation préalable à la condition que les consultations s'engagent sitôt après l'adoption de ces mesures.

Dans le choix des mesures, les parties doivent s'efforcer à accorder la priorité à celles qui causent le moins de problème au bon fonctionnement du présent accord. Ces mesures doivent être régies par l'article XIX du GATT-94, Accord sur les sauvegardes de leur législation nationale respective.

Article 10

Si l'une ou l'autre partie constate que des pratiques de dumping, dont la définition figure à l'article VI du GATT-94 ont été utilisées dans le commerce entre les parties, la partie concernée peut prendre des mesures pour s'opposer à cette pratique conformément aux règles définies par ce même article.

Article 11

Les parties conviennent que le principe de la liberté de transit est une condition essentielle pour atteindre les objectifs du présent accord.

A cet égard, chacune des parties devra reconnaître la liberté de transit sur son territoire aux marchandises provenant du territoire douanier ou destiné au territoire douanier de l'autre partie conformément à la législation des parties et des principes et dispositions du GATT-94

Article 12

Les différends entre les parties relatifs à l'interprétation et à l'application du présent accord doivent être réglés par des consultations et des négociations.

Article 13

Les Parties sont d'accord pour créer une commission mixte composée de représentants des deux parties dont l'objectif sera de faciliter la mise en œuvre de l'accord.

La commission se réunira à la demande de l'une ou l'autre des Parties à alternativement à Tallinn et à Erevan sous la présidence des parties respectives à une date décidée ensemble.

La commission établira sa propre procédure.

La commission aura notamment pour tâche :

- d'examiner et de discuter des questions relatives au développement du commerce et des relations économiques entre les deux pays;
- de veiller à l'application du présent Accord et proposer les mesures à prendre pour l'application de ses dispositions ;
- de faire des suggestions aux parties en vue de l'amélioration de la coopération économique et commerciale entre les deux pays.

Article 14

Le présent accord peut être amendé par consentement mutuel des parties, les amendements constitueront une partie intégrante du présent accord. Ces amendements seront officialisés par voie diplomatique.

Article 15

Le présent Accord entrera en vigueur à la date de la communication de la dernière note par laquelle les Parties s'informent que formalités juridiques internes nécessaires à son entrée en vigueur ont été accomplies.

L'Accord restera en vigueur jusqu'à ce que l'une des Parties contractantes exprime par écrit et par la voie diplomatique son intention de le dénoncer. Dans ce cas, l'Accord cesse de prendre effet six mois après réception de ladite notification à l'autre Partie. Les parties conviennent que dans le cas où l'une des parties devient membre de l'Union européenne, cette partie dénoncera le présent accord un jour au minimum avant qu'elle ne devienne membre de l'Union. L'autre partie renoncera à toute réclamation de compensations vis-à-vis de l'Union élargie basée sur une modification des conditions commerciales.

Fait à Tallinn le 27 juin 2002 en deux copies originales en estonien, arménien et anglais les trois textes faisant foi. En cas de divergence d'interprétation sur les dispositions du présent Accord, le texte anglais prévaudra.

Pour le Gouvernement de la république d'Estonie :

LIINA TÕNISSON

Pour le Gouvernement de la République d'Arménie :

KAREN CHESHMARITYAN

